

Spis treści

Wykaz skrótów	21
1. Wprowadzenie do transplantologii	29
1.1. Etyczne granice transplantacji – <i>Hanna Rolka, Beata Kowalewska, Barbara Jankowiak, Elżbieta Krajewska-Kulak</i>	30
Kontrowersje związane z ideą transplantacji narządów	30
Dylematy etyczne związane z wykorzystaniem komórek macierzystych w medycynie	34
Kontrowersje związane z międzygatunkowym przeszczepianiem tkanek i narządów oraz biostatycznymi przeszczepami tkankowymi	36
1.2. Wpływ religii i światopoglądu na kwestie bioetyczne współczesnej transplantologii – <i>Grzegorz Bejda, Agnieszka Kulak-Bejda</i>	41
Wpływ wyznania i kultury na kwestie bioetyczne współczesnej transplantologii	41
Wpływ światopoglądu na kwestie bioetyczne współczesnej transplantologii	47
1.3. Ewaluacja postaw społeczeństwa wobec transplantologii – <i>Krystyna Klimaszewska, Anna Baranowska</i>	50
1.4. Definiowanie śmierci mózgu w transplantologii – <i>Wojciech Jerzy Lebkowski</i>	59
1.5. Prawne aspekty transplantacji – <i>Emilia Sarnačka</i>	68
Prawny kontekst transplantacji w Polsce	68
Zasady pobierania i przeszczepiania narządów i tkanek do transplantacji w ujęciu Europejskiej Konwencji Bioetycznej	80
Rada Europy wobec problemu nielegalnego handlu narządami	84
1.6. Psychologiczne aspekty donacji organów – <i>Anna Jakubowska-Winecka</i>	90
Rola edukacji i znaczenie emocji w kształtowaniu się nastawienia społecznego	91
Psychologiczne aspekty komunikowania się z rodziną potencjalnego dawcy narządów do przeszczepienia	92
Problemy adaptacji psychologicznej po zabiegu przeszczepienia narządu	97
1.7. System nadzoru organizacji i przeszczepienia narządów w Polsce. Alokacja narządów unaczynionych – <i>Anna Chojnowska</i>	107
2. Podstawy transplantologii klinicznej	115
2.1. Postępowanie z dawcą od momentu stwierdzenia zgonu do pobrania narządów – <i>Przemysław Arcimienko</i>	116

	Następstwa śmierci mózgu	116
	Postępowanie z dawcą narządów	118
2.2.	Pobranie wielonarządowe – <i>Andrzej Kobryń, Konrad Kobryń, Bożena Dułar</i>	124
	Przechowywanie narządów	127
	Etapy pobrania narządów do przeszczepienia	129
	Pobranie narządów klatki piersiowej	131
	Pobranie narządów jamy brzusznej	135
	Zamknięcie zwłok dawcy	144
2.3.	Przeniesienie chorób od dawcy do biorcy przeszczepu – ryzyko i zasady zapobiegania zakażeniom – <i>Paweł Perkowski</i>	145
	Ryzyko przeniesienia choroby zakaźnej	146
	Ryzyko przeniesienia choroby nowotworowej	149
	Zatrucia	152
	Choroby dziedziczne	153
2.4.	Kryteria doboru potencjalnego biorcy – <i>Joanna Wojciechowska, Wojciech Krajeuski</i>	155
	Zasady kwalifikacji biorcy przeszczepu	155
	Dopasowanie pary dawca–biorca	160
2.5.	Przygotowanie biorcy do zabiegu przeszczepienia narządu – <i>Irena Głowińska, Jerzy Głowiński</i>	166
	Nerka	166
	Trzustka	170
	Wątroba	172
	Serce	174
	Płuca	176
2.6.	Immunosupresja w przeszczepianiu narządów – <i>Jacek Stanisław Matyszko, Grażyna Kobus</i>	179
	Leki immunosupresyjne stosowane w transplantologii	180
	Zasady doboru programu immunosupresyjnego	193
	Monitorowanie leków immunosupresyjnych	184
	Powikłania leczenia immunosupresyjnego	184
	Zasady przyjmowania leków immunosupresyjnych po przeszczepieniu narządów	185
2.7.	Powikłania metaboliczne występujące u biorców narządów – <i>Grażyna Kobus, Jolanta Matyszko</i>	187
	Cukrzyca potransplantacyjna	187
	Hiperlipidemia	190
	Otyłość	192
	Hiperurykemia	194
	Choroba metaboliczna kości	195
2.8.	Odrzucanie przeszczepionego narządu – <i>Grażyna Kobus, Jacek Stanisław Matyszko</i>	199
	Immunologiczne podstawy odrzucania przeszczepu	199
	Odpowiedź immunologiczna	199
	Odrzucanie przeszczepionej nerki	200

	Odrzucanie przeszczepionej wątroby	202
	Odrzucanie przeszczepionej trzustki	204
	Odrzucanie przeszczepionego serca	205
	Odrzucanie przeszczepionych płuc	207
2.9.	Transplantacja serca – <i>Marek Jemielity, Tomasz Urbanowicz</i>	209
	Wskazania i kwalifikacja do zabiegu przeszczepienia serca	210
	Okres oczekiwania na zabieg	211
	Procedura pobrania serca	212
	Techniki transplantacji serca	213
	Leczenie immunosupresyjne	213
	Okres pooperacyjny	214
	Wyniki przeszczepiania	215
2.10.	Mechaniczne wspomaganie krążenia jako element przygotowujący do zabiegu przeszczepienia serca – <i>Marek Jemielity, Tomasz Urbanowicz</i>	219
	Historia mechanicznego wspomagania krążenia	220
	Ogólny podział urządzeń do mechanicznego wspomagania krążenia	221
	Ogólne wskazania do zastosowania urządzeń do mechanicznego wspomagania krążenia	222
	Systemy do mechanicznego wspomagania krążenia	223
2.11.	Transplantacja płuc – <i>Wojciech Dyszkiewicz</i>	235
	Wskazania do transplantacji płuc	236
	Przeciwwskazania do transplantacji płuc	237
	Zabieg operacyjny	237
	Prowadzenie chorego po przeszczepie płuc	238
	Rehabilitacja po przeszczepie płuc	239
	Wyniki transplantacji	240
	Perspektywy rozwoju transplantacji płuc	241
2.12.	Przeszczepianie nerek – <i>Michał Myśliwiec</i>	243
	Przeciwwskazania bezwzględne do przeszczepienia nerek	243
	Dobór biorcy nerki	243
	Operacja przeszczepienia nerki	244
	Monitorowanie pacjenta po przeszczepieniu nerki	245
	Leczenie immunosupresyjne	246
	Nieimmunosupresyjne leczenie po przeszczepieniu nerki	249
	Zalecane szczepienia pacjenta po przeszczepieniu nerki	249
	Powikłania po przeszczepieniu nerki	249
	Zalety przeszczepiania nerek od żywych dawców	255
2.13.	Transplantacja wątroby – <i>Marta Waurzynowicz-Syczevska</i>	256
	Wskazania do transplantacji wątroby	258
	Przeciwwskazania do transplantacji wątroby	263
	Badania wymagane w procesie kwalifikacji do przeszczepu wątroby	264
	Leczenie immunosupresyjne po przeszczepieniu wątroby	265
	Powikłania po przeszczepieniu wątroby	266

2.14.	Przeszczepienie trzustki oraz nerki i trzustki u chorych z powikłaniami cukrzycy	
	typu 1 – <i>Jacek Ziąja</i>	268
	Przeszczepianie samej trzustki u chorych na cukrzycę typu 1	268
	Jednoczesne przeszczepienie nerki i trzustki u chorych ze schyłkową	
	niewydolnością nerek w przebiegu cukrzycy typu 1	269
	Kwalifikacja biorców do jednoczesnego przeszczepienia trzustki i nerki	270
	Chirurgiczne aspekty przeszczepienia trzustki oraz trzustki i nerki	272
	Opieka nad pacjentem po przeszczepie	273
	Wyniki przeszczepienia trzustki	275
	Przeszczepienie izolowanych wysp trzustkowych	276
2.15.	Transplantacje hematopoetycznych komórek krwiotwórczych	
	– <i>Kazimierz Hatalburda</i>	279
	Rodzaje transplantacji hematopoetycznych komórek macierzystych	280
	Cele transplantacji komórek krwiotwórczych	281
	Źródła i pozyskiwanie hematopoetycznych komórek krwiotwórczych	282
	Główne wskazania do transplantacji komórek krwiotwórczych	286
	Kondycjonowanie przed transplantacją	288
	Przetaczanie składników krwi po HSCT	289
	Choroba przeszczep przeciwko gospodarzowi i leczenie immunosupresyjne	
	po allo-HSCT	291
	Powikłania po HSCT	293
	Procedura przeszczepowa	298
2.16.	Biostatyczne przeszczepy tkankowe – <i>Izabela Uhrynowska-Tyszkiewicz</i>	302
	Bankowanie tkanek	303
	Banki tkanek i komórek	306
	Przykłady biostatycznych przeszczepów tkankowych i ich zastosowań klinicznych	307
	Bezpieczeństwo stosowania biostatycznych przeszczepów tkankowych	308
	Współpraca między szpitalem a bankiem tkanek	309
2.17.	Przeszczepianie kończyn – <i>Jerzy Jabłecki, Ahmed Elsaftawy</i>	312
	Kwalifikacja biorcy przeszczepu	312
	Dobór dawcy	314
	Procedura transplantacji kończyny	316
	Transplantacja i replantacja kończyny – podobieństwa i różnice	320
2.18.	Przeszczepianie twarzy – <i>Lukasz Krakowczyk, Adam Maciejewski</i>	324
	Procedury operacyjne	324
	Wybór biorcy	333
	Zgoda biorcy	333
	Immunosupresja	334
2.19.	Przeszczep rogówki – <i>Anna Ochuwał-Brzezinka</i>	336
	Rodzaje przeszczepów rogówki	338
	Przeszczepianie innych tkanek w okulistyce	343
2.20.	Ksenotransplantacje – <i>Zbigniew Włodarczyk</i>	346
	Historia ksenotransplantacji	346
	Immunologiczne podstawy ksenotransplantacji	347

	Odzwierzęce zakażenia wirusowe	350
	Komórkowe przeszczepy odzwierzęce	351
	Aspekty etyczne ksenotransplantacji	351
2.21.	Inżynieria tkankowa a chirurgia rekonstrukcyjna i transplantologia – <i>Maria Grolik</i>	353
	Podstawy inżynierii tkankowej	354
	Strategie wykorzystywane w inżynierii tkankowej	354
	Źródła i rodzaje komórek stosowanych w inżynierii tkankowej	356
	Rusztowania komórkowe	356
	Materiały wykorzystywane w środowisku tkankowym	358
2.22.	Chory z niewydolnym przeszczepem – <i>Jolanta Małyшко, Grażyna Kobus</i>	363
	Wyniki przeszczepiania poszczególnych narządów	363
	Retransplantacje	366
	Jakość życia biorców	369
3.	Podstawy pielęgniarstwa transplantacyjnego	373
3.1.	Algorytm postępowania pielęgniarzkiego z dawcą zakwalifikowanym do pobrania wielonarządowego – <i>Anna Chojnowska</i>	374
	Schemat postępowania pielęgniarzkiego	375
	Docelowe wyniki związane ze sposobem postępowania klinicznego określone w algorytmie	382
3.2.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem we wczesnym okresie pooperacyjnym po zabiegu przeszczepienia serca – <i>Justyna Sikorska, Marek Jemielity</i>	384
	Monitorowanie w okresie pooperacyjnym	384
	Oświadczenie standardowe	386
	Kryterium struktury	386
	Kryterium procesu	387
	Kryterium wyniku	394
3.3.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem we wczesnym okresie pooperacyjnym po zabiegu przeszczepienia płuca – <i>Katarzyna Baranowska, Agata Kulikowska, Iwona Teresa Jarocka</i>	395
	Opieka w okresie okołopooperacyjnym	396
	Oświadczenie standardowe	399
	Kryterium struktury	400
	Kryterium procesu	401
	Kryterium wyniku	402
3.4.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem z czasowym mechanicznym wspomaganie serca – <i>Alina Dębowska, Tomasz Urbanowicz</i>	404
	Oświadczenie standardowe	404
	Kryterium struktury	404
	Kryterium procesu	405
	Kryterium wyniku	421
3.5.	Standard opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem we wczesnym okresie pooperacyjnym po zabiegu przeszczepienia wątroby – <i>Katarzyna Baranowska, Jolanta Bućko</i>	422

	Oświadczenie standardowe	423
	Kryterium struktury	425
	Kryterium procesu	425
	Kryterium wyniku	428
3.6.	Standard opieki pielęgniarstwa nad pacjentem we wczesnym okresie pooperacyjnym po zabiegu przeszczepienia nerki – <i>Regina Sierżantowicz, Ewa Sowińska</i>	430
	Oświadczenie standardowe	432
	Kryterium struktury	432
	Kryterium procesu	433
	Kryterium wyniku	436
3.7.	Standard opieki pielęgniarstwa w okresie przed-, śród- i pooperacyjnym nad chorym leczonym przeszczepieniem trzustki lub nerki i trzustki – <i>Sylvia Sekta, Agata Grzymkowska</i>	438
	Oświadczenie standardowe	438
	Kryterium struktury	438
	Kryterium procesu	439
	Kryterium wyniku	449
3.8.	Standard opieki pielęgniarstwa nad pacjentem we wczesnym okresie pooperacyjnym po zabiegu przeszczepienia rogówki – <i>Barbara Milic</i>	450
	Oświadczenie standardowe	451
	Kryterium struktury	452
	Kryterium procesu	453
	Kryterium wyniku	458
3.9.	Standard opieki pielęgniarstwa nad pacjentem we wczesnym okresie pooperacyjnym po zabiegu przeszczepienia kończyny górnej – <i>Ewa Piesiewicz-Poprawka</i>	460
	Cel procedury	460
	Zakres procedury	460
	Opieka pielęgniarstwa przed transplantacją	461
	Opieka pielęgniarstwa po transplantacji	462
3.10.	Standard opieki pielęgniarstwa nad pacjentem po zabiegu całkowitego przeszczepienia twarzy – <i>Sabina Żak</i>	467
	Oświadczenie standardowe	467
	Kryterium struktury	467
	Kryterium procesu	468
	Kryterium wyniku	470
3.11.	Standard opieki pielęgniarstwa nad pacjentem we wczesnym okresie po zabiegu transplantacji komórek krwiotwórczych – <i>Katarzyna Lagoda</i>	471
	Oświadczenie standardowe	472
	Kryterium struktury	472
	Kryterium procesu	473
	Kryterium wyniku	484
	Skorowidz	487